

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

**ТИПИ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З
КОРЕЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ, НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЧО
НАМДЖУ «КІМ ДЖІЙОН 1982 РОКУ НАРОДЖЕННЯ»**

Студентки групи Пкор18-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
освітньої програми: Корейська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова
Спеціальності: 035 Філологія
спеціалізації: 035.066 Східні мови та літератури (переклад
включно),
перша – корейська
Гаврилюк Марини Григорівни

Науковий керівник: **к. ф. н., доц. Охріменко В. О.**

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

Шкала ЄКТС: _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. СИНТАКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	6
1.2 Проблематика класифікації перекладацьких трансформацій.....	6
1.2 Поняття синтаксичних трансформацій та їх особливості.....	11
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I	15
РОЗДІЛ II. ТИПИ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ЧО НАМ ДЖУ «КІМ ДЖІЙОН 1982 РОКУ НАРОДЖЕННЯ» З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ.....	16
2.1 Особливості синтаксичних трансформацій при перекладі корейської художньої літератури.....	16
2.2 Роль перекладача при перекладі художньої літератури	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II	26
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	27
АНОТАЦІЯ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

Мета будь-якого перекладу – його еквівалентність, тобто точна передача сенсу оригінального твору з урахуванням відмінностей між двома мовами перекладу, змісту твору та стилістичних особливостей. Аби досягти еквівалентності оригіналу та зробити переклад зрозумілим читачу, при перекладі часто відбуваються різноманітні міжмовні перетворення, тобто перекладацькі трансформації. В.В. Коптілов стверджував, що «Перекладацькі трансформації – це численні та якісно різноманітні перетворення, які здійснюються задля досягнення перекладацької еквівалентності («адекватності») перекладу всупереч розбіжностям у формальних та семантичних системах двох мов».

Перекладаючи текст можна зіткнутись із такими умовними перекладацькими трансформаціями як, перестановка, заміна, додавання, опущення.

Зміна розташування мовних елементів у тексті перекладу називається перестановкою. Іншими словами це перестановка порядку слів і словосполучень у структурі речення. До прикладу, при перекладі з корейської мови на українську прийнято починати переклад з кінця, аби досягти адекватності перекладу й донести думку до українського читача. Це зумовлено тим, що дієслово або ж, підмет у корейських реченнях завжди стоїть у кінці. Часто перекладачі при перекладі користуються заміною, замінюючи граматичні та лексичні одиниці. Також, можна замінювати цілі конструкції (комплексні лексико-граматичні заміни). Виділяються також і синтаксичні заміни – зміни форми речення, наприклад, складне на просте, безсполучниковий на сполучниковий зв'язок, тощо. Зіткнутись можна також і з додаванням – це необхідністю зміни синтаксичного ладу речення у перекладі для кращого розуміння читачем, або ж, коли є необхідність опустити логічно зрозумілий читачеві елемент у тексті оригіналу. Також було виділено опущення – протилежний додаванню прийом, коли певні слова опускаються з тексту перекладу, за необхідності.

Актуальність роботи зумовлена необхідністю перекладачами створювати переклади, які достовірно передають текст оригіналу, не гублячи при цьому загальну думку автора. Досягнути цього можливо розуміючи, як саме структура та значення речень змінюються

між мовами. Перекладацькі трансформації впливають на ясність і читабельність перекладів. Перекладачі повинні знати, як мовні відмінності впливають на структуру речень, порядок слів і граматичні конструкції, аби створювати переклади, які були б чіткими та зв'язними мовою цільової аудиторії. Перекладацькі трансформації часто включають культурні нюанси та вирази, які можуть не мати прямих еквівалентів у мові цільової аудиторії перекладу. Перекладачі повинні бути чутливими до цих культурних відмінностей і знаходити відповідні способи передати запланований автором зміст, поважаючи культурні норми та цінності обох культур. Отже знання про перекладацькі трансформації є важливими для створення точних, зрозумілих і культурно врахованих перекладів, які ефективно передають оригінальне повідомлення цільовій аудиторії. Це підвищує якість перекладацьких послуг, що зрештою сприяє успішній міжкультурній комунікації.

Об'єктом дослідження є синтаксичні трансформації в процесі перекладу корейського роману Чо Намджу «Кім Джійон 1982 року народження».

Предметом дослідження є аналіз використання синтаксичних трансформацій при перекладі корейського роману Чо Намджу «Кім Джійон 1982 року народження».

Мета курсової роботи полягає у дослідженні типів синтаксичних трансформацій при перекладі роману Чо Намджу «Кім Джійон 1982 року народження».

Досягнення поставленої мети передбачає **розв'язання таких завдань**:

- 1) Визначення проблематики класифікації перекладацьких трансформацій;
- 2) Формування особливостей синтаксичних трансформацій;
- 3) Визначення особливостей синтаксичних трансформацій при перекладі корейської художньої літератури
- 4) Визначення ролі перекладача при художньому перекладі
- 5) Формування висновків на основі дослідженого матеріалу

Матеріалом дослідження є оригінал тексту корейською мовою “82 년생 김지영” письменниці Чо Намджу і переклад українською мовою “ Кім Джійон, 1982 року

народження”, виконаний Джан Йонджін і Ольгою Шестаковою.

Методи дослідження: метод суцільної вибірки для вибору теоретичного матеріалу, контекстуальний аналіз при дослідженні таких синтаксичних трансформацій, як заміна, перестановка, нульова трансформація

Наукова новизна нашої роботи полягає у дослідженні типів синтаксичних трансформацій при перекладі корейської художньої літератури

Практичне значення полягає у можливості подальшого використання роботи у якості довідникового матеріалу

Структура роботи Робота складається з вступу, двох розділів, підрозділів та висновків до них, загальних висновків та списку використаної літератури, що налічує п'ятнадцять джерел.

РОЗДІЛ I. СИНТАКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.2 Проблематика класифікації перекладацьких трансформацій

Сфера перекладу стала важливою галуззю в сучасному світі, що прагнув можливості отримати, раніше нові, знання про культурні аспекти та погляди іншої людини або ж цілого суспільства, задля досягнення всебічного розвитку. Переклад є складним, творчим процесом, який потрібен у кожній сфері людської діяльності.

Науковець В. А. Лобода пише, що в епоху ЗМІ, коли інформація поширюється світом із неймовірною швидкістю, потреба в перекладі значно зросла. Звісно ж, основною вимогою до перекладу є максимальний ступінь його еквівалентності до оригінального тексту. Ця еквівалентність повинна буди як у семантико-структурному аспекті, так і в його потенційному впливі на адресата. Тож, задля досягнення цієї еквівалентності, перекладачу доводиться вдаватися до застосування перекладацьких трансформацій.

Багато дослідників наполягають на різних класифікаціях перекладацьких трансформацій, оскільки мають своє власне бачення з цього приводу. Дослідник В.В. Коптілов умовно виділив 4 типи елементарних трансформацій, та наголосив, що у великій кількості ситуацій одночасно можуть застосовуватися декілька видів трансформацій, таких як:

- перестановка;
- заміна;
- додавання;
- опущення.

Зміна розташування мовних елементів у тексті перекладу називається перестановкою. Іншими словами це перестановка порядку слів і словосполучень у структурі речення. При перекладі з корейської мови на українську прийнято починати переклад з кінця, аби досягти адекватності перекладу й донести думку до українського читача. Це зумовлено тим, що дієслово або ж, підмет у корейських реченнях завжди стоїть у кінці.

Часто перекладачі користуються заміною, замінюючи граматичні та лексичні одиниці. Також, можна замінювати цілі конструкції (комплексні лексико-граматичні заміни).

Заміну можна поділити на варіанти:

- заміна форми слова;
- заміна частин мови;
- заміна членів речення.

Синтаксичні заміни – зміна форми речення, наприклад, складне на просте, безсполучниковий на сполучниковий зв'язок, тощо.

Додавання – це необхідність зміни синтаксичного ладу речення у перекладі для кращого розуміння читачем, або ж, коли є необхідність опустити логічно зрозумілий читачеві елемент у тексті оригіналу.

Опущення – протилежний додаванню прийом, коли певні слова опускаються з тексту перекладу, за необхідності.

Дослідник Л. С. Бархударов пише, що перекладацькі трансформації розглядаються за формальними ознаками, і виглядає ця класифікація наступним чином:

- опущення;
- додавання;
- перестановки;
- лексико-граматичні заміни;
- лексична заміна;
- граматична заміна;

Лінгвіст В. Н. Комісаров пише ж, що трансформації потрібно розділяти на:

- лексико-граматичні трансформації;
- граматичні заміни;
- граматичні трансформації;
- лексико-семантичні заміни;
- лексичні трансформації;

Л. К. Латишев ж розділяє трансформації на такі типи:

- синтаксичні;
- стилістичні;
- морфологічні;
- лексичні;
- семантичні;

Я. Й. Рецкер, виділяє лише два види трансформації: **граматичні**, до яких належать заміни частин мови або членів речення, та **лексичні**, що включають:

- конкретизацію;
- генералізацію;
- диференціацію значень;
- компенсацію втрат, що виникають у процесі перекладу;

Т. Р. Левицька та А. М. Фітерман, у спільній праці виділяють три типи перекладацьких трансформацій:

- граматичні трансформації, до яких відносяться перестановки, опущення і додавання, перебудови та заміни пропозицій;
- стилістичні трансформації, до яких належать такі прийоми, як синонімічні заміни та описовий переклад, компенсація та інші види заміни.
- лексичні трансформації, які включають в себе заміну і додавання, конкретизацію і генералізацію понять.

Також на основі класифікації таких науковців як: В. Н. Комісаров, Л. К. Латишев, Т. Р. Левицька та Я. І. Рецкер було окреслено таку класифікацію перекладацьких трансформацій: стилістичні, лексичні, граматично-синтаксичні, лексико-семантичні та лексико-граматичні.

До стилістичних трансформацій відносять:

- 1) Нейтралізацію – відмова від експресивного відтінку фрази або ж речення під час перекладу.

- 2) Спеціалізацію – застосування експресивного відтінку фразі під час перекладу.
- 3) Стилiстична компенсація – застосування експресивного відтінку в одному місці, щоб компенсувати втрату експресивності в іншому місці.

До лексичних, у свою чергу відносяться:

- 1) Транскрипція – прийом запису іншомовних слів кирилицею керуючись їх вимовою. Переклад лексичної одиниці з мови оригіналу мовою перекладу шляхом передачі її звукової форми у мові перекладу.
- 2) Транслітерація – запис слів однієї графічної системи іншою.
- 3) Калькування – особливе запозичення – через буквальний переклад елементів певної синтагми. Ми калькуємо вираз шляхом використання або синтаксичних структур мови перекладу, або ж структур чужої мови, додаючи до мови перекладу нові конструкції.

Також виділяють граматично-синтаксичні трансформації, до них відносяться:

- 1) Поєднання речення – спосіб, при якому, під час перекладу два речення об'єднують в одне з якоїсь причини.
- 2) Членування речення – це трансформація, при якій одне речення під час перекладу розчленовують на два.
- 3) Граматична заміна – це спосіб перекладу, при якому граматична одиниця мови оригіналу замінюється іншою в мові перекладу.
- 4) Зміна порядку слів – коли порядок слів у реченні зазнає змін при перекладі. Це є доволі поширеним способом перекладу речень, наприклад, з англійської чи корейської мов.

Існують також лексико-семантичні перекладацькі трансформації, до них відносяться вищезазначені перекладацькі трансформації: опущення та додавання, а також конкретизація (заміна слова широкого значення словом більш вузького значення), генералізація (заміна слова вузького значення словом більш широкого) та адаптація – адаптування якогось виразу з мови оригіналу під реалії української мови.

До лексико-граматичних трансформацій відносять:

- Описовий переклад, який застосовують, щоб пояснити значення тих мовних одиниць, відповідники яких відсутні в мові перекладу.
- Антонімічний переклад полягає у передачі поняття за допомогою протилежного поняття у мові перекладу, часто із запереченням, тобто антонімом українського відповідника даного слова. Інше визначення антонімічного перекладу – це перекладацька трансформація, що полягає в заміні форми слова або словосполучення на протилежну (негативної– на позитивну й навпаки). Завдяки своїй зручності у використанні, антонімічний переклад дуже часто застосовується перекладачами, наприклад, задля передачі фразеологічних одиниць.
- Компенсація – спосіб перекладу, при якому елементи сенсу, прагматичні значення, а також стилістичні нюанси, передача яких неможлива і які втрачаються при перекладі, передаються в тексті перекладу елементами іншого порядку, причому необов'язково в тому ж самому місці тексту, що і в оригіналі.

Отже, зважаючи на різноманітність поглядів деяких дослідників, щодо класифікації перекладацьких трансформацій, можна простежити певні труднощі у виділенні лише однієї загальновідомої класифікації, якої могла б дотримуватися переважна більшість перекладачів. Можна простежити також труднощі у визначенні самих трансформацій, що є наслідком розбіжності думок і поглядів лінгвістів, які досліджували перекладацькі трансформації. Л. К. Латишев у своїй класифікації виділив синтаксичні трансформації як окремий вид перекладацьких трансформацій. Синтаксичні трансформації – це заміна одного типу синтаксичної конструкції на інший. Всі види синтаксичних трансформацій можна поділити на 4 типи, а саме нульову трансформацію, перестановку, заміну і трансформацію синтаксичних конструкцій.

1.2 Поняття синтаксичних трансформацій та їх особливості

Синтаксичні трансформації – це трансформації, що включають зміни в структурі речень, граматиці та синтаксисі речень. Синтаксичні трансформації можуть включати зміну порядку слів, перетворення часу дієслова, реструктуризацію фрази іменника, зміну форми речення (сполучникове на безсполучникове, складне на просте та навпаки).

Корейська мова має чіткий порядок слів (SOV: підмет (Subject) + додаток (Object) + присудок (Verb), тоді як українська мова допускає відносно вільний, гнучкий порядок слів у реченні. Існує порядок слів прямий і зворотний (інверсія), тож при перекладі з корейської на українську можливе застосування таких синтаксичних перекладацьких трансформацій:

- Зміна порядку слів – передбачає зміну порядку слів у реченні, щоб відповідати порядку слів у мові перекладу. Наприклад: «*그 사람이 고양이를 보았다.*» (Дослівно: Ця людина kota побачила.) при перекладі на українську мову, речення матиме такий вигляд «Ця людина побачила kota».
- Узгодження між підметом та присудком. Мови можуть відрізнятися за тим, як у них відбуваються узгодження підмета та присудка, особливо відповідно до категорій часу, числа та особи. Перекладачі повинні переконатися, що присудок узгоджується з підметом у мові перекладу. Наприклад: «*그 사람들이 춤을 춘다.*» (Ці люди танцюють.) слід звернути увагу на відсутність категорії роду та особи в корейській мові, тож важливо звертати на це увагу при перекладі на українську мову та відмінювати присудок згідно з правилами категорії роду та особи.
- Вимоги до вживання займенників в корейській та українській мовах значно відрізняються. Перекладачам може знадобитися додати або опустити займенники, щоб забезпечити ясність і граматичну правильність мови перекладу. Наприклад:

«*학교에 갔어요.*» (Вона пішла/пішов/пішли до школи.) в залежності від контексту варто додати відповідний займенник при перекладі на українську аби донести правильний зміст до читача.

- Корейська та українська мови відрізняються відсутністю категорії відмінювання дієслів в корейській мові. Перекладачі повинні зважати на дієслівні форми відповідно до правил відмінювання дієслів в українській мові. Наприклад: «*나는 오늘 책을 읽었다.*» (Сьогодні я читав книгу.)
- Складні речення з підрядними реченнями можуть вимагати реструктуризації, щоб зберегти ясність і читабельність мовою перекладу. Це може передбачати зміну порядку речень або використання різних синтаксичних конструкцій. Наприклад: «*수업 시간에 시계를 안 보려고 해도 자꾸 보게 돼요.*» (Під час уроку хоч і намагаюсь не дивитись на годинник, але так стається, що все одно дивлюсь.) задля адекватності перекладу речення варто було б змінити на «Хоч я і намагаюсь не дивитись на годинник під час уроку, але все одно постійно дивлюсь.»
- Зміна речення з активного на пасивний або навпаки може змінити синтаксичну структуру. Ця трансформація особливо поширена в мовах з різними перевагами активних і пасивних конструкцій. Наприклад: «*사과가 먹혔다.*» (Яблуко було з'їдене.) що українською звучало б «Хтось з'їв яблуко.»

Ці синтаксичні перетворення є важливими для створення точних перекладів, які ефективно передають оригінальне значення цільовою мовою і звучать більш природньо. Вони вимагають розуміння граматичних структур і конвенцій як вихідної, так і мови перекладу.

Також варто згадати дослідників, які зробили внесок у дослідження синтаксичних трансформацій. Жодне обговорення синтаксичних трансформацій не було б повним без згадки Ноама Хомського, лінгвіста-новатора, чії теорії, зокрема трансформаційно-

генеративна граматики, зробили революцію у вивченні синтаксису. Праця Хомського заклала основу для розуміння механізмів, що лежать в основі синтаксичних трансформацій.

Джоан Бреснан — видатна лінгвістка, відома своїми дослідженнями синтаксичної теорії, зокрема в рамках лексико-функціональної граматики (LFG). Її робота досліджувала роль синтаксичних трансформацій у зв'язку з лексичною семантикою та мовними варіаціями.

Рей Джекендофф — лінгвіст і вчений-когнітивіст, відомий своїм внеском у вивчення синтаксичних структур і їх зв'язку з когнітивними процесами. Його дослідження окреслили взаємодію між синтаксисом, семантикою та архітектурою людського розуму. Ноам Шазір — комп'ютерний науковець, відомий своєю роботою з обробки природної мови та машинного навчання. Він проводив дослідження синтаксичних перетворень у контексті моделей нейронних мереж, вивчаючи техніки генерації та аналізу синтаксично різноманітних речень.

Сандра Томпсон — лінгвіст, відомий своїми дослідженнями міжмовного синтаксису та типології. Її роботи досліджували синтаксичні структури та трансформації в різних мовах, проливаючи світло на універсальні принципи граматики та варіації мови.

Марк Стідман — комп'ютерний лінгвіст, відомий своїми дослідженнями алгоритмів синтаксичного аналізу, формалізмів граматики та інтерфейсу синтаксису та семантики. Його робота досліджувала роль синтаксичних перетворень у розумінні та створенні природної мови в рамках обчислювальних моделей мови.

Ці дослідники, серед інших, зробили значний внесок у наше розуміння синтаксичних трансформацій, досліджуючи їх теоретичні основи, обчислювальне моделювання та когнітивні наслідки. Їхня робота продовжує формувати сферу лінгвістики та обробки природної мови, сприяючи прогресу в нашому розумінні того, як мова структурується та обробляється.

Отже, типи синтаксичних трансформацій являють собою певні міжмовні трансформації, застосовуючи які перекладач має змогу перебудувати структуру речення при перекладі

аби чітко й природньо донести зміст, що був закладений автором, до цільової аудиторії. Корейська та українська мови належать до різних мовних сімей і мають свої відмінності, зокрема у структурі речення. Корейська мова має чітку структуру (SOV), у той час, як українська мова має досить гнучкий порядок слів у реченні. Задля досягнення адекватності при перекладі з корейської на українську мову слід звертати увагу на такі мовні відмінності як: порядок слів у реченні, узгодження між підметом та присудком, опущення чи додавання займенників, відмінювання дієслів, категорія роду та особи, реструктуризація складнопідрядних речень задля збереження читабельності перекладу, наявність пасивних чи активних конструкцій, тощо.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

Через певну розбіжність думок серед дослідників у галузі перекладацьких трансформацій, існує величезне розмаїття класифікацій перекладацьких трансформацій, що може спричинити деякі складнощі у визначенні поняття синтаксичних трансформацій. Згідно з Л. К. Латишевим, який виділив вищезазначений тип трансформацій, як окремий вид перекладацьких трансформацій, можна припустити, що синтаксичні трансформації – це заміни одного типу синтаксичної конструкції на інший. Синтаксичні трансформації умовно можна поділити на 4 типи: нульову трансформацію, перестановку, заміну і трансформацію синтаксичної конструкції.

Синтаксичні трансформації також можуть включати зміну порядку слів, перетворення часу дієслова, зміну форми речення (сполучникове на безсполучникове, складне на просте та навпаки). У основі перекладу завжди лежить оригінал, з урахуванням якого створюється переклад, інший твір, перенесене в іншомовне «вимірювання». Головна вимога до перекладу – це його еквівалентність, тобто точна передача сенсу оригінального твору з урахуванням його змісту та стилістичних особливостей. При перекладі з корейської на українську мову варто звертати увагу на відмінності між двома мовами, що і потребує застосування певних перекладацьких прийомів, зокрема й вищезазначених синтаксичних перекладацьких трансформацій. Вивченням перекладацьких трансформацій займалися такі дослідники, як: О. О. Потебня, М. Т. Рильський, А. В. Федоров, М. П. Драгоманов, В. В. Коптілов, В. Н. Комісаров, Т. Р. Левицька та Я. І. Рецкер. Дослідженням власне синтаксичних перекладацьких трансформацій займалися: Л. К. Латишев, Т. Р. Левицька, А. М. Фітерман, Ноам Хомський, Джоан Бреснан, Рей Джекендофф, Сандра Томпсон тощо.

Отже, типи синтаксичних трансформацій являють собою певні міжмовні трансформації, застосовуючи які перекладач має змогу перебудувати структуру речення при перекладі аби чітко й природньо донести зміст, що був закладений автором, до цільової аудиторії.

РОЗДІЛ II. ТИПИ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ЧО НАМ ДЖУ «КІМ ДЖІЙОН 1982 РОКУ НАРОДЖЕННЯ» З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

2.1 Особливості синтаксичних трансформацій при перекладі корейської художньої літератури

Роль перекладача при перекладі художньої літератури багатогранна і вимагає глибокого розуміння як мови оригіналу, так і мови перекладу, а також літературних і культурних нюансів. Збереження авторського голосу та стилю є одним із ключових аспектів ролі перекладача при перекладі художньої літератури. Основна мета перекладу художньої літератури – зберегти унікальний голос і стиль автора. Перекладачі повинні вловлювати тон, настрій і стилістичні елементи оригінального твору, адаптуючи його до мови перекладу. Перекладачі відповідають за передачу структури оповіді, розвитку сюжету та тематичних елементів оригінального тексту. Це передбачає точний переклад діалогів, описів і оповідних уривків, щоб забезпечити збереження суті історії. Художня література часто містить культурні посилання, ідіоматичні вирази та літературні алюзії, які можуть не мати прямих еквівалентів у цільовій мові. Перекладачі повинні орієнтуватися в цих культурних відмінностях і знаходити відповідні способи передати запланований зміст, зберігаючи культурну автентичність. Переклад художньої літератури вимагає мовної творчості та навичок, щоб вловити красу, ритм і нюанси мови оригіналу. Перекладачам може знадобитися використовувати різні літературні засоби, такі як метафора, порівняння та гра слів, щоб відтворити естетичні якості вихідного тексту, а також застосування перекладацьких трансформацій.

Синтаксичні трансформації умовно поділяються на: нульову трансформацію, перестановку, заміну і трансформації синтаксичних конструкцій.

Нульова трансформація (синтаксичне уподібнення, дослівний переклад) – це спосіб перекладу, при якому синтаксична структура оригінального речення повністю зберігається при перекладі на іншу мову, тобто трансформація передбачає повне

збереження мовних елементів та їх місця у реченні. Така трансформація використовується у випадках, коли і у мові оригіналу і у мові перекладу існують паралельні синтаксичні структури. Синтаксичне уподібнення може призводити до повної відповідності кількох мовних одиниць та порядку їх розташування в оригіналі та перекладі. Однак, як правило, застосування нульової трансформації супроводжується деякими змінами структурних компонентів. При перекладі з англійської мови на українську, наприклад, можуть вилучатися артиклі, допоміжні дієслова, та деякі інші службові елементи, а також можуть змінюватись деякі морфологічні форми і лексичні одиниці. При перекладі з корейської на українську абсолютна нульова трансформація, також не завжди можлива в силу розбіжностей в синтаксисі обох мов. Наприклад: «*김지영 씨는 우리 나이로 서른데 살이다.*» (조남주, 2016) — «*Кім Джійон 33 роки.*» (Чо Нам Джу, 2022) У реченні було опущено словосполучення *우리 나이로*, що позначає корейську систему підрахунку віку за якою людині при народженні виповнюється 1 рік, а наступний рік додається кожного 1 січня, таким чином дитину народжену у новорічну ніч вважають дворічною.

Перестановка, як вид перекладацької трансформації – це заміна розташування мовних одиниць у тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу. Перестановці піддаються, зазвичай, слова, словосполучення, частини складного речення, а також самостійні речення в тексті. Найбільш поширеним випадком в процесі перекладу є заміна порядку слів і словосполучень у структурі речення. Прикладом перестановки може бути таке речення: «*3 년 전 결혼해 지난해에 딸을 낳았다.*» (조남주, 2016) — «*Вона вийшла заміж три роки тому і минулоріч народила доньку*» .» (Чо Нам Джу, 2022)

При перекладі також нерідко зустрічається явище зміни порядку частин складного речення – головного і підрядного речень: «*세 살 많은 남편 정대현 씨, 딸 정지원 양과 서울 변두리의 한 대단지 아파트 24 평형에 전세로 거주한다.*» (조남주, 2016) — «*Кім*

Джійон мешкає в орендованій квартирі площею 79 квадратних метрів, що розташована у великому житловому комплексі у передмісті Сеула, разом із чоловіком Джон Дехьоном, який на три роки старший від неї, та донькою Джон Джівон.» (Чо Нам Джю, 2022) У цьому реченні був змінений порядок частин складносурядного речення, задля досягнення адекватності перекладу та кращого розуміння читачем поданої автором інформації.

Заміна – найбільш поширений вид перекладацької трансформації. У процесі перекладу заміні можуть піддаватися форми слів, частини мови, члени речення, типи синтаксичного зв'язку. Крім того, заміні можуть піддаватися не лише окремі одиниці, а і цілі конструкції. В українській мові існує форма однини і множини, тоді як у корейській мові, як правило, вживається однина. В такому випадку переклад адаптується під мову перекладу: *« 다음 날, 김지영 씨와 정대현 씨의 어머니는 아침부터 저녁까지 전을 부치고 튀김을 튀기고 갈비를 찌고 송편을 빚고, 중간중간 밥을 차렸다» (조남주, 2016).* — *«Увесь наступний день Кім Джійон зі свекрухою смажили млинці, морепродукти й овочі у клярі, тушкували реберця, готували рисові галушки сонпхьон і час від часу накривали стіл.» (Чо Нам Джю, 2022)* У цьому прикладі форму слова було змінено з однини на множину, оскільки вираз «жарити млинці», в українській мові, використовується лише у множині.

При перекладі з корейської на українську мову дуже часто можна зустріти слова та вирази які не мають еквівалентів у мові перекладу, наприклад, власні назви, чи терміни у певній професійній галузі; слова, що позначають предмети, явища й поняття, характерні для вихідної культури, але відсутні у носіїв мови перекладу. Прикладом такої заміни як перекладацької трансформації може бути таке речення: *« 정지원 양을 돌이 막 지난 여름부터 단지 내 1 층 가정형 어린이집에 오전 시간 동안 다닌다.» (조남주, 2016).* — *«Починаючи з минулого літа, коли Джівон виповнився рік, донька почала ходити на*

нів дня у приватний дитячий садок сімейного типу, що на першому поверсі їхнього житлового комплексу.» (Чо Нам Джу, 2022) У цьому реченні *어린이집* при перекладі було замінено на дитячий садок, проте *어린이집* є закладом, який більше спеціалізується на догляді за дітьми, а не на їх освіті. Оскільки у мові перекладу відсутній потрібний еквівалент, тож перекладачем було використано прийом заміни.

Також часто зустрічається заміна іменника займенником, і такий вид заміни частин мови, тобто прономіналізація. Прикладом такого типу заміни може бути: *«정대현 씨는 3 학년을 마칠 후 뒤늦게 임대했고, 제대한 후에는 1 년가량 휴학하고 부산 집에 내려가 살며 아르바이트를 했다.» (조남주, 2016).* — *«Спочатку після третього курсу він був змушений піти на строкову військову службу, а тоді взяв академвідпустку на рік, щоб повернутися в Пусан і підзаробити трохи грошей.» (Чо Нам Джу, 2022)* У цьому реченні ім'я було замінено на особовий займенник «він» задля уникнення повторюваності у тексті перекладу.

Трансформації синтаксичних конструкцій:

- заміна простого речення складним;
- заміна складного речення простим;
- об'єднання речень;
- членування речень;

Заміна простого речення складним, як правило, необхідна тоді, коли в ході перекладу було виявлено певні розбіжності у структурі речень мов оригіналу та перекладу або ж тоді коли структура речення змінюється в силу необхідності підсилити емоційне забарвлення речення й зробити його більш виразним та еквівалентним мові перекладу.

Прикладом такої трансформації може бути: *«교복 치마는 무릎을 덮어야, 엉덩이와*

허벅지의 굴곡이 드러나지 않아야 했다.» (조남주, 2016). — «Довжина шкільної спідниці мала сягати нижче колін, а ширина – бути достатньою, щоб приховувати вигини стегон і сідниць.» (Чо Нам Джу, 2022) У цьому прикладі структура оригінального простого речення була замінена структурою складнопідрядного речення, задля підсилення емоційного забарвлення.

«남학생이 1 번부터 27 번, 여학생이 28 번부터 49 번이고 번호는 생일 순서로 매겨졌다.» (조남주, 2016). — «У кожного учня класу був номер, який призначався відповідно до місяця народження, при тому у хлопців були номери з першого по двадцять сьомий, а у дівчат — із двадцять восьмого по сорок дев'ятий.» (Чо Нам Джу, 2022). У цьому прикладі синтаксична структура речення мови оригіналу є непритаманною мові перекладу, тож було здійснено заміну простого речення на складносурядне.

Трансформація складного речення в просте частіше використовується з нормативно-стилістичних причин, наприклад, коли притаманні корейській мові складнопідрядні речення при перекладі на українську перетворюються у дієприслівникові чи дієприкметникові звороти. Це відбувається, тому що складнопідрядні речення не настільки часто вживаються в українській мові й можуть дещо заплутати читача.

Прикладом такої трансформації може бути: *«김지영 씨는 키가 가장 커서 늘 맨 뒷자리에 혼자 앉았던 남학생과 짝꿍이 되었고, 둘은 단 한 번도 다투지 않았다.» (조남주, 2016). — «Новим сусідом Джійон став найвищий у класі хлопець, який через свій зріст завжди сидів сам за останньою партою. З ним вони жодного разу не сварилися.» (Чо Нам Джу, 2022). У цьому прикладі одне складносурядне речення було замінено на два простих задля уникнення невластивих мові перекладу граматичних конструкцій.*

Особливим видом трансформацій є членування речення – поділ одного складного речення на два або більше простіших. Членування являє собою перетворення

синтаксичної структури речення мови оригіналу у декілька самостійних предикативних структур мови перекладу. Прикладом такої трансформації може бути: «남녀공학에서는 남자 반을 여자 반보다 두배 가까이 두었지만 같은 학교 내에서 성비가 너무 기운이지는 것도 문제였고, 학생들이 가까운 학교를 두고 먼 여중, 남중에 배정받다 장거리 통학을 하는 것도 합리적이지 않았다.» (조남주, 2016). — «У змішаних школах, де дівчата та хлопці навчалися разом, хлопців завжди було мінімум удвічі більше. Для батьків було проблематично відправляти своїх дітей у спеціалізовані школи для дівчаток або хлопців, які нерідко розташовувалися далеко від дому, тому дітей дедалі частіше відправляли у змішані школи. (Чо Нам Джу, 2022) У цьому прикладі перекладач поділила складне речення на два самостійних речення, оскільки українській мові не притаманне таке використання великих речень, оскільки це могло б заплутати читача.

Трансформацією, зворотною до попередньої є об'єднання речень. У цьому випадку структура речення оригіналу змінюється шляхом поєднання кількох простих речень в одне складне речення, прикладом об'єднання може слугувати: «교사는 쭉그려 앉으면 속옷이 보일 수 있느니 치맛단을 잘 붙잡으라고 말했지만 여학생을 끝까지 치맛단을 추스르지 않았다.» «발걸음을 옮길 때마다 뺨뽀뽀 속옷이 보였다.» «그렇게 한 바퀴를 돌아 오자 선생님은 오리걸음을 중단시켰다 (조남주, 2016). — «Хоча учитель чітко наказав дівчині притримувати спідницю так, щоб не було видно спідньої білизни, вона спеціально проігнорувала цю частину наказу, через що учитель був змушений здатися і сказав їй зупинитись після першого ж кола.» . (Чо Нам Джу, 2022) У цьому прикладі два простих речення та одне складне були об'єднані у одне складносурядне речення задля більш логічного й послідовного викладенні думок у тексті перекладу. Відтак можна зробити висновок, що синтаксичні трансформації спрямовані насамперед на

спосіб передачі інформації закладеної автором у допустимих для перекладацької мови й культурної традиції формах. Також слід зазначити, що розглянуті синтаксичні трансформації, як правило, доповнюють одна одну, частково компенсуючи таким чином втрати інформації, пов'язані з перебудовою початкового тексту, яким неможливо уникнути.

Отже, нами було досліджено синтаксичні трансформації, які є одним із багатьох прийомів які використовуються перекладачами задля досягнення адекватності перекладу. Синтаксичні трансформації можна поділити на такі типи: нульова трансформація, заміна, перестановка та трансформації синтаксичних конструкцій. Нульова трансформація передбачає повне або часткове збереження мовних одиниць мови оригіналу та їх порядку при перекладі. Заміна передбачає зміну форми слів, частин мови, членів речення, типів синтаксичного зв'язку. Крім того, заміні можуть піддаватися не лише окремі одиниці, а і цілі конструкції. Перестановка передбачає собою зміну розташування мовних одиниць мови оригіналу, зокрема слів, словосполучень, частин складного речення, а також самостійних речень в тексті. Трансформації синтаксичних конструкцій поділяються на чотири типи: заміна простого речення складним, заміна складного речення простим, об'єднання речень, членування речень.

2.2 Роль перекладача при перекладі художньої літератури

У перекладі художньої літератури роль перекладача є вирішальною для подолання розриву між мовами, зберігаючи при цьому суть, стиль і тональність оригінального твору. Володіння мовою є одним із ключових аспектів успішного перекладу, оскільки перекладач повинен мати достатній рівень як мови оригіналу, так і мови перекладу. Володіння мовою включає не лише розуміння лексики та граматики, але й такі нюанси, як, культурний аспект мови, історичний, соціологічний, які є характерними для кожної мови.

Переклад художньої літератури передбачає більше, ніж просто перетворення слів з однієї мови на іншу, він вимагає розуміння літературних прийомів, таких як перекладацькі трансформації, метафори, порівняння, символіка та гра слів, а також уміння ефективно відтворювати їх цільовою мовою. Перекладачі повинні бути культурно чутливими та обізнаними, оскільки культурний контекст часто відіграє значну роль у художній літературі. Вони повинні розуміти культурні посилання, закладені автором у тексті, і переконатися, що вони точно донесені до цільової аудиторії. Одним із найбільших викликів для перекладачів художньої літератури є дотримання стилю та тону автора. Кожен письменник має унікальний стиль, і робота перекладача полягає в тому, щоб вловити й правильно відтворити його цільовою мовою, гарантуючи, що перекладений твір буде таким же природним і автентичним, як і оригінал. Хоча правильність перекладу тексту оригіналу важлива, перекладачам іноді доводиться приймати творчі рішення, щоб адаптувати текст до мови та культури перекладу. Це може включати пошук еквівалентних виразів, зміну структури речень або навіть додавання пояснювальних приміток для пояснення культурних посилань, які можуть бути незнайомими цільовій аудиторії. Наприклад: *«세 살 많은 남편 정대현 씨, 딸 정지원 양과 서울 변두리의 한 대단지 아파트 24 평형에 전세로 거주한다.»* (조남주, 2016) — *«Кім Джійон мешкає в орендованій квартирі площею 79 квадратних метрів, що розташована у великому житловому комплексі у передмісті Сеула, разом із чоловіком Джон Дехьоном, який на три роки старший від неї, та донькою Джон Джівон.»* (Чо Нам Джу, 2022) — При перекладі цього речення перекладачем була залишена примітка щодо прізвища одного з персонажів книги, яка містила пояснення того, чому подружжя має різні прізвища: *«У Кореї дружини не беруть прізвище чоловіка після одруження»*. Така примітка автора була залишена з метою донести до читача культурні відмінності, задля кращого розуміння тексту.

Таким чином пояснюються і назви страв або традиційних свят, які не мають еквівалентів у мові перекладу. Наприклад: «*평소에는 쓰지도 않는 귀여운 이모티콘을 잔뜩 썩어 메시지를 보내기도 했고, 분명 김지영 씨의 솜씨도 취향도 아닌 사골국이나 잡채 같은 음식을 만들기도 했다.*» (조남주, 2016) — «*Кім Джійон почала писати повідомлення, надсилаючи у них безліч смайликів, чого ніколи не робила; також вона почала готувати для сім'ї бульйон на кістках та чапчхе – страви, які вона ніколи не любила та й не вміла готувати.*» (Чо Нам Джю, 2022). — При перекладі цього речення була залишена примітка від перекладача, яка містить у собі короткий та стислий опис корейської страви: «*Чапче, чапчхе – страв з крохмальної локшини. Локшину смажать з овочами, грибами і м'ясом на кунжутній олії і заправають соєвим соусом.*» Такий опис має на меті ознайомити читача із подібними культурними особливостями.

Подібним прикладом таких поміток також є: «*추석이 되어 시댁에 갔을 때 일이 터졌다.*» (조남주, 2016) — «*Справжні неприємності почалися на Чхусок у будинку батьків Дехьона.*» (Чо Нам Джю, 2022) — У цьому випадку перекладачем була залишена помітка, що містила стисле пояснення особливостей такого корейського свята, як Чхусок: «*Чхусок – свято врожаю, одне з найбільших сімейних свят та державний вихідний в Кореї, на який дається мінімум 3 вихідних. Святкують 15 числа 8 місяця за місячним календарем.*»

Після завершення початкового перекладу перекладач, як правило, бере участь у ретельному редагуванні та вичитуванні, щоб забезпечити точність, послідовність і читабельність. Перекладачі часто тісно співпрацюють з видавцями, а іноді й із самими авторами оригіналу, щоб гарантувати, що переклад відповідає їхнім очікуванням і залишається вірним оригінальному баченню твору. Загалом, роль перекладача в перекладі художньої літератури багатогранна і вимагає не лише мовного знання, але й

креативності, культурної чутливості та глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культури.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

Синтаксичні трансформації – це трансформації, що включають зміни в структурі речень, граматиці та синтаксисі речень. Синтаксичні трансформації можуть включати нульову трансформацію, заміну, перестановку та трансформації синтаксичних конструкцій. Нульова трансформація передбачає повне або часткове збереження мовних одиниць мови оригіналу та їх порядку при перекладі. Заміна передбачає зміну форми слів, частин мови, членів речення, типів синтаксичного зв'язку. Крім того, заміні можуть піддаватися не лише окремі одиниці, а і цілі конструкції. Перестановка передбачає собою зміну розташування мовних одиниць мови оригіналу, зокрема слів, словосполучень, частин складного речення, а також самостійних речень в тексті. Трансформації синтаксичних конструкцій поділяються на чотири типи: заміна простого речення складним, заміна складного речення простим, об'єднання речень, членування речень. Подібні синтаксичні трансформації є одним із перекладацьких прийомів, які застосовуються з тих чи інших причин.

Синтаксичні трансформації використовуються у тому випадку коли структура речення мови оригіналу відрізняється від структури речення мови оригіналу, коли у мові оригіналу є складні граматичні конструкції, що не мають еквівалентів у мові перекладу й можуть бути складними для сприйняття читачем. Також певні синтаксичні трансформації можуть передбачати зміну структури речення задля підсилення емоційного забарвлення та передання стилю автора.

Основна мета перекладу художньої літератури – збереження унікальний стилю автора. Перекладачі повинні вловлювати тон, настрій і стилістичні елементи оригінального твору, адаптуючи його до мови перекладу. Перекладачі відповідають за передачу структури оповіді, розвитку сюжету та тематичних елементів оригінального тексту, використовуючи для цього різноманітні перекладацькі прийоми, до яких належать синтаксичні трансформації.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У першому розділі нами було досліджено проблематику класифікації перекладацьких трансформацій та встановлено певні труднощі у виділенні лише однієї загальновідомої класифікації, якої могла б дотримуватися переважна більшість перекладачів. Можна простежити також труднощі у визначенні самих трансформацій, що є наслідком розбіжності думок і поглядів лінгвістів, які досліджували перекладацькі трансформації. У своїй класифікації Л. К. Латишев виділив синтаксичні трансформації як окремий вид перекладацьких трансформацій. Синтаксичні трансформації – це заміна одного типу синтаксичної конструкції на інший. Всі види синтаксичних трансформацій можна поділити на 4 типи, а саме нульову трансформацію, перестановку, заміну і трансформацію синтаксичних конструкцій.

Синтаксичні трансформації також можуть включати зміну порядку слів, перетворення часу дієслова, зміну форми речення (сполучникове на безсполучникове, складне на просте та навпаки). У основі перекладу завжди лежить оригінал, з урахуванням якого створюється переклад, головною вимогою до перекладу є його еквівалентність, тобто точна передача сенсу оригінального твору з урахуванням його змісту та стилістичних особливостей. Переклад з корейської на українську вимагає застосування певних перекладацьких трансформацій, зокрема, синтаксичних, в силу великої кількості відмінностей між граматиною, синтаксисом, культурою двох мов.

Вивченням перекладацьких трансформацій займалися такі дослідники, як: О. О. Потебня, М. Т. Рильський, А. В. Федоров, М. П. Драгоманов, В. В. Коптілов, В. Н. Комісаров, Т. Р. Левицька та Я. І. Рецкер. Дослідженням власне синтаксичних перекладацьких трансформацій займалися: Л. К. Латишев, Т. Р. Левицька, А. М. Фітерман, Ноам Хомський, Джоан Бреснан, Рей Джекендофф, Сандра Томпсон тощо.

У другому розділі нами було досліджено конкретні типи синтаксичних трансформацій та пояснено їх на прикладах, взятих з корейської художньої літератури. Зокрема нами було встановлено, що нульова трансформація передбачає повне або часткове

збереження мовних одиниць мови оригіналу та їх порядку при перекладі. Заміна, у свою чергу, передбачає зміну форми слів, частин мови, членів речення, типів синтаксичного зв'язку. Крім того, заміні можуть піддаватися не лише окремі одиниці, а і цілі конструкції. Перестановка є зміною розташування мовних одиниць мови оригіналу, зокрема слів, словосполучень, частин складного речення, а також самостійних речень в тексті. Трансформації синтаксичних конструкцій поділяються на чотири типи: заміна простого речення складним, заміна складного речення простим, об'єднання речень, членування речень, усі вони передбачають зміни у структурі речення.

Переклад художньої літератури передбачає більше, ніж просто перетворення слів з однієї мови на іншу, він вимагає розуміння літературних прийомів, таких як перекладацькі трансформації, метафори, порівняння, символіка та гра слів, а також уміння ефективно відтворювати їх цільовою мовою. В силу великої кількості відмінностей між культурами довох мов, перекладачем також можуть залишатись пояснювальні примітки, що являють собою короткі стислі описи чи пояснення того чи іншого слова, яке може бути невідомим та незрозумілим цільовій аудиторії.

АНОТАЦІЯ

조남주의 소설 “김지영 1982 년생” 을 소재로 한 한국어에서 우크라이나어 번역의 구문변환 유형. 본 연구의 주제는 조남주의 한국소설 “82 년생 김지연”의 번역에서 통사변형의 활용에 대한 분석이다. 본 과목의 목적은 조남주의 소설 “82 년생 김지연” 번역의 구문변형 유형을 연구하는 것이다.

구문 변환은 문장 구조, 문법 및 문장 구문의 변경과 관련된 변환입니다. 구문 변환에는 Null 변환, 대체, 순열 및 구문 구성의 변환이 포함될 수 있습니다. 제로 변환에는 번역 중 원래 언어의 언어 단위와 순서가 전체 또는 부분적으로 보존됩니다. 대체에는 단어의 형태, 품사, 문장 구성원, 구문 연결 유형의 변경이 포함됩니다. 또한, 개별 유닛뿐만 아니라 전체 구조도 교체할 수 있습니다. 순열에는 원어의 언어 단위, 특히 단어, 구, 복잡한 문장의 일부 및 텍스트의 독립 문장의 위치를 변경하는 작업이 포함됩니다. 구문 구조의 변환은 간단한 문장을 복잡한 문장으로 대체, 복잡한 문장을 간단한 문장으로 대체, 문장 조합, 문장 분할의 네 가지 유형으로 나뉩니다. 이러한 구문 변환은 어떤 이유로든 사용되는 번역 기술 중 하나입니다. 두 번째 장에서는 특정 유형의 구문 변환을 살펴보고 한국 소설에서 가져온 예를 사용하여 설명했습니다.

